

2020-2023

Planstrategi for Øksnes Kommune

Foto: Nina Myrland

Vedtatt av kommunestyret den:
08.12.2020

Innhold

1.0	Hva er en planstrategi?	2
1.1	Kommunalt plansystem.....	2
1.2	Nasjonale og regionale føringer	3
1.3	Planarbeid i Øksnes	3
2.0	Sentrale utviklingstrekk og utfordringer	4
2.1	Klima – og miljø	5
2.2	Befolkningssammensetning	5
2.3	Folkehelseutfordringer og sosial ulikhet	5
2.4	Oppvekstvilkår	5
2.5	Stedsutvikling og attraktivitet	5
2.6	Næringsliv og sysselsetting.....	6
2.7	Samfunnsberedskap	6
2.8	Kommunal infrastruktur	6
3.0	Strategiske valg for Øksnes	7
3.1	Tilgjengelige ressurser/prioritering av planoppgaver	7
3.0	Planstrategi for Øksnes kommune 2020-2024	7
4.1	Overordnede kommunale planer	7
4.2	Helse, sosial og omsorg	8
4.3	Teknisk enhet	8
4.3.1	Reguleringsplaner	9
4.4	Skole og barnehage	9
4.5	Kultur, voksenopplæring og flyktningetjenesten	10
4.6	Folkehelse.....	10

1.0 Hva er en planstrategi?

En planstrategi er en oversikt over de planene vi har, skal endre eller skal utarbeide i Øksnes kommune. Målet er å sette fokus på de planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling. Planlegging er en måte kommunens folkevalgte og administrasjonen kan bidra til at Øksnessamfunnet utvikler seg i en god og bærekraftig retning. Planstrategien skal vise status for samfunnet i dag, utfordringer vi står ovenfor og avklare om kommuneplaner, temaplaner eller reguleringsplaner skal startes opp eller revideres. Dette legger videre føringer for handlingsplan og budsjett, som revideres årlig.

Kommunen skal jf. plan – og bygningslovens § 10-1 vedta en planstrategi minst en gang hver valgperiode. Planstrategien skal være vedtatt i løpet av første år etter konstituering. Den skal drøfte strategiske valg for samfunnsutvikling i kommunen, herunder arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet, samt gi en vurdering av planer kommunen har behov for i perioden. Kommunestyret skal gjennom planstrategien ta stilling til om kommuneplanen helt eller delvis skal revideres.

For kommunestyret skal planstrategien være et verktøy for å:

1. Gi retning for bærekraftig samfunnsutvikling og være en ramme for kommunale planprosesser.
2. Klargjøre hvilke planoppgaver som skal prioriteres i valgperioden.
3. Peke på planoppgaver som det er klokt å samarbeide regionalt om.

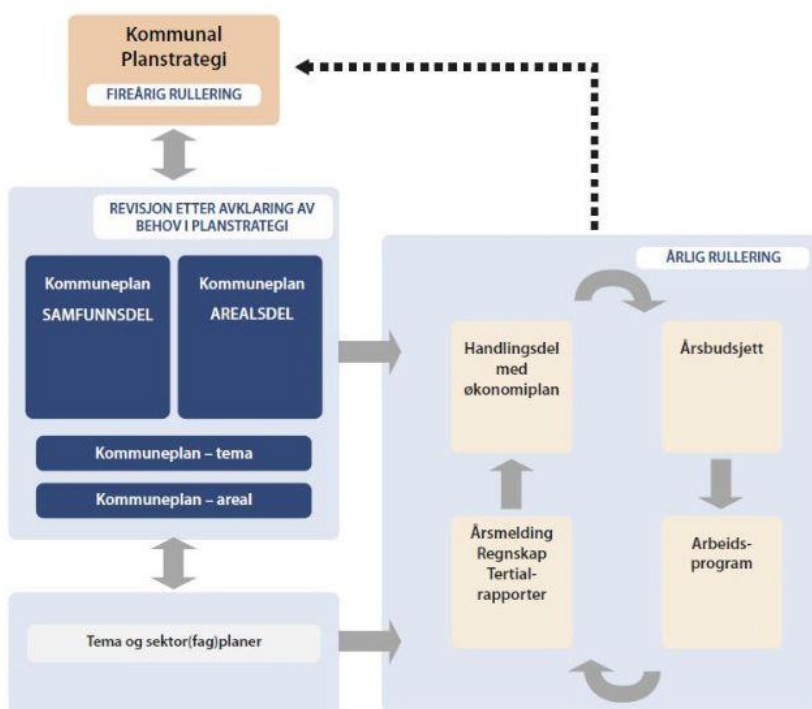
Foto: Nina Myrland

Den kommunale planstrategien er ikke en plan, og er derfor ikke en arena for å vedta mål og strategier. Planstrategi er et dokument som peker på utviklingstrekk i kommunen som samfunn og organisasjon, og som gir grunnlag for å vurdere planbehovet i kommunestyreperioden.

1.1 Kommunalt plansystem

Plan – og bygningsloven og kommuneloven viser rammene for kommunenes plan og styringssystem. Kommuneplanen er kommunens mest langsiktige plan og har som regel en varighet på 10-12 år.

Økonomiplan og ulike temaplaner gjelder for kortere tid, normalt i fire år, mens årsbudsjett er gjeldende for kun ett år. Overordnede kommunale planer har direkte sammenheng med hverandre.

Kilde: Veileder T-1494 Kommunal planstrategi

1.2 Nasjonale og regionale føringer

I nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 legges det vekt på fire store utfordringer:

1. Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
2. Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning.
3. Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
4. Å skape et trygt samfunn for alle.

Regionale og lokale myndigheter har et ansvar for å håndtere disse utfordringene. Kommunene har sentrale oppgaver for å imøtekomme dette, og planlegging er et av kommunens viktigste verktøy. Fylkesplan for Nordland 2013-2025 har lagt tre målområder til grunn for utvikling i Nordland. Disse er «livskvalitet», «livskraftige lokalsamfunn og regioner» og «verdiskaping og kompetanse». Øksnes kommune har et ansvar for å følge opp nasjonale og regionale forventninger og føringer.

1.3 Planarbeid i Øksnes

Øksnes kommune utarbeidet sin første planstrategi for perioden 2017-2019. Før dette har ikke kommunen hatt en planstrategi. I planstrategien fra 2017 ble det pekt på at kommunens overordnede planer, samfunnsdel og arealdel, har stort behov for revidering. I 2019 ble endelig disse prosessene satt i gang, og våren 2020 er samfunnsdelen til sluttbehandling og arealdelen til høring og offentlig ettersyn, med ambisjon om vedtak i løpet av 2020. Planstrategiens mål er å systematisere kommunens planbehov, der det legges en plan for hvordan planene skal forvaltes.

Den nye strategien vil gi kommunen anledning til å videreføre et mer systematisk planarbeid som gir kunnskapsbaserte beslutningsgrunnlag og en retning for samfunnsutviklinga. Med en godt

gjennomarbeidet samfunnsdel, som er forankret både politisk, administrativt og i befolkningen, så har vi nå gode og klare mål for i hvilken retning vi ønsker at Øksnes kommune skal utvikle seg.

2.0 Sentrale utviklingstrekk og utfordringer

Øksnes kommune skal være en attraktiv kommune der folk ønsker å bo, arbeide og leve. Øksnes har en visjon som ble utarbeidet gjennom arbeidet med samfunnsplanen som ble vedtatt i 2011, der det legges vekt på at vi ønsker å bli flere: «Øksnes – for flere!». Denne visjonen er videreført og gjelder fortsatt. For å være en kommune der folk ønsker å være, trives og la barna sine vokse opp, må vi følge opp de målene vi har satt i den nye kommuneplanens samfunnsdel som skal gjelde 12 år fram i tid (2020-2032).

Gode boligitilbud, livskraftig næringsliv, fornuftig arealbruk, befolkningsvekst, trygge og gode oppvekstvilkår, et godt omsorgstilbud og god miljøutvikling er noen av målene vi har satt for Øksnes. For å få til dette kreves det helhetlig og strukturert planlegging, prioritering og investering. Vi må også møte utfordringene vi står overfor i årene framover på en kunnskapsbasert måte. Planstrategien skal derfor vise hvilke utfordringer kommunen har og klargjøre hvilke planoppgaver kommunen skal starte opp eller videreføre i denne perioden, basert på tilgjengelig kunnskap.

Foto: Nina Myrland

2.1. Klima – og miljø

Klimaendringer er en av de største utfordringene verden står overfor i dag. Den globale gjennomsnittstemperaturen er stadig økende, og vi må bidra til å redusere mengden klimagassutslipp i årene som kommer. Industri, olje og gass, samt sjøfart er de største utslippssektorene i vår kommune.

Øksnes kommune må bidra til utslippskutt og tilpasse seg til et endret klima. Det må satses på fornybar energi, elektrifisering og et klimagassregnskap. En av utfordringene i Øksnes er den store andelen myrområder i kommunen. Myr er kilde til utslipp av klimagassene karbondioksid (CO₂), metan (CH₄) og lystgass (N₂O). Kommunen må sørge for en fornuftig og bærekraftig arealforvaltning, som innebærer reduksjon i klimagassutslipp og bevaring av naturmangfold, uten at det stopper kommunens utviklingsmuligheter.

2.2 Befolknings sammensetning

Pr. mars. 2020 er det 4410 innbyggere i Øksnes, ifølge SSB. Befolkningsframskrivingene i Øksnes har en slak oppadgående kurve. Det antas at vi i 2040 vil ha 4748 innbyggere. Trenden viser en økende andel eldre, økende andel personer fra andre land og en reduksjon i andelen barn og unge. Øksnes må tilpasse tilbud og tjenester til nye befolknings sammensetninger der vi ser et større mangfold av etnisitet og flere eldre, samtidig som man tilrettelegger for at vi får flere barn og unge til kommunen i framtida.

2.3 Folkehelseutfordringer og sosial ulikhet

Øksnes kommune kommer dårlig ut på en rekke folkehelseindikatorer, sammenlignet med resten av landet. Ifølge folkehelsebarometeret har Øksnes færre personer med VGS eller høyere utdanning enn gjennomsnittet for Nordland og Norge som helhet. I tillegg har vi andre utfordringer i Øksnes, blant annet flere lavinntekts husholdninger, flere mottar stønad til livsopphold og det er mer mobbing i skolen enn landsgjennomsnittet. Vi har større frafall fra VGS, større andel kvinnelige røykere, færre unge som er fornøyd med helse, flere muskel – og skjelettplager og flere med fedmeproblem enn landsgjennomsnittet. Dette er utfordringer Øksnes kommune er nødt til å jobbe med.

2.4 Oppvekstvilkår

Vi vil at barn og unge skal ha det bra i Øksnes, og det er mange barn og unge som har det bra og trives. Likevel ser vi av folkehelseindikatorer at flere blir mobbet, unge er misfornøyd med helse, vi har stort frafall fra videregående skole og vi har større andel av fedme blant unge enn landsgjennomsnittet. Barns fysiske og psykiske helse må være i fokus de kommende år, og det bør satses på forebygging.

2.5 Stedsutvikling og attraktivitet

Øksnes kommune ønsker å være en attraktiv kommune, både for næringsliv og for befolkning. By, - tettsted – og bygdeutvikling er viktig for å beholde og å tiltrekke innbyggere. Utfordringene ligger i manglete sosiale møteplasser, ensidig arbeidsmarked, for lite tilgjengelige næringsarealer og boligmarkedet møter ikke dagens eller framtidens ønsker og behov. Øksnes kommune må tilrettelegge for nye næringsarealer som kan tiltrekke nye og allerede etablerte bedrifter.

Undersøkelser gjort i forbindelse med utarbeidelse av kommuneplanens samfunnsdel viser at attraktive tomter for eneboliger er høyt på ønskelisten til befolkningen som bor her og de som har valgt å flytte herifra. Øksnes kommune bør også tilrettelegge for etablering av nye arbeidsplasser med heltidsstillinger og «arbeid for to». Gode boligtilbud, fritidstilbud og kompetanse i skole og barnehage er også viktig for å utvikle Øksnes til et mer attraktivt sted å bosette seg.

2.6 Næringsliv og sysselsetting

Øksnes har et rikt næringsliv, både innenfor fiskeindustri og bygg – og anleggsbransjen. Øksnes er et stolt kystsamfunn og verdsetter ressursene og potensialet vi har i havet. I Øksnes er om lag 1950 personer sysselsatte, der helse og sosialtjenester og industri/fiske er av de største næringene. En av utfordringene Øksnes står overfor er et ensidig og sesongbasert arbeidsmarked. Dette innebærer lave stillingsprosent, permitteringer av ansatte og vi ser at etablerte par kan ha det vanskelig med å finne arbeid til begge to. Vi har også lite tilgjengelige arealer til utvikling for næringsformål.

2.7 Samfunnsberedskap

I Øksnes har vi egen brannstasjon, politi, ambulans og legekantor. Nærmeste sykehus ligger i Hadsel kommune, på Stokmarknes. For å være forberedt på store uønskede hendelser har Øksnes kommune vedtatt en beredskapsplan, en overordnet ROS-analyse og en evakueringsplan. Våren 2020 er smittevern satt skikkelig på dagsorden grunnet utbruddet av Covid-19, og det er utarbeidet diverse smittevernplaner i ulike sektorer. Alle planene skal bidra til at beredskapen er forberedt hvis uønskede hendelser oppstår.

2.8 Kommunal infrastruktur

Den kommunale infrastrukturen i Øksnes kommune står overfor en rekke utfordringer. Vi har etterslep på vann – og avløp, utfordringer knyttet til drift og vedlikehold av vei og kommunale bygg. Vi vet også at vanntilførsel kan bli problematisk ved større utbygginger av næringsarealer. Den kommunale infrastrukturen bør oppgraderes og det bør satses på energieffektivisering.

3.0 Strategiske valg for Øksnes

Øksnes kommune skal være robust for framtida. Kommunen skal bidra til en god utvikling av lokalsamfunnet. Vi må se på muligheter, og legge til rette for nyskaping. Vi skal også møte den demografiske utviklingen og innbyggernes behov for velferdstjenester. I tillegg må vi jobbe for at Øksnes er en attraktiv kommune å vokse opp, bo og jobbe i for alle.

Gjennom ny kommuneplanens samfunnsdel vil Øksnes ha tydelige mål for framtida, både når det gjelder befolkning, boligtilbud, kommunale tjenester, arealbruk og næringsutvikling. Samtidig med utarbeiding av kommuneplanens samfunnsdel har det vært oppstart av kommuneplanens arealdel. Gjeldende arealdel er fra 1996 og trenger sårt en oppgradering. Det omfattende arbeidet er pr. våren 2020 godt i gang og det forventes vedtak av plan i løpet av 2021. Med disse nye kommuneplanene vil Øksnes stå sterkere med tanke på framtidig utvikling i kommunen. Det vil bli lettere å benytte planverket som styringsverktøy, både for politiske prioriteringer og for administrativt arbeid.

Det vil være vesentlig at mål og strategier avsatt i overordnede planer følges opp. Det er flere utfordringer i Øksnes kommune som trenger strategisk og langsiktig fokus.

3.1 Tilgjengelige ressurser/prioritering av planoppgaver

Kommunal planstrategi indikerer hvilke planer kommunen skal jobbe med i inneværende periode. Mange kommunale planer krever både tid og ressurser, så planstrategien gir en prioritering av hvilke planer som skal utarbeides/revideres med hensyn til det tilgjengelige ressurser i kommunen. Dette gjelder både ressurs i form av arbeidskraft og økonomiske ressurser.

3.0 Planstrategi for Øksnes kommune 2020-2024

4.1 Overordnede kommunale planer

	Vedtatt år	2020	21	22	23	Ansvarlig	Kommentar
Kommuneplanens samfunnsdel	2011	X				Tverrfaglig samarbeid på tvers av sektorer	Jf. pbl §11-2. Samfunnsdelen er pr. våren 2020 under sluttbehandling. Rulleres ved behov i 2024.
Kommuneplanens arealdel	1996		X			Teknisk etat	Jf. pbl §11-5. Arealdelen er pr. våren 2020 under utarbeiding. Rulleres ved behov i 2024.
Handlingsprogram med økonomiplan		X	X	X	X	Rådmann v/ Økonomi	Jf. kommunel. § 14-3. Rulleres hvert år.
Helhetlig ROS-analyse	2016		X			Teknisk etat	Jf. sivilbeskyttelsesl. § 14
Overordnet beredskapsplan	2016	X	X	X	X	Teknisk etat	Jf. sivilbeskyttelsesl. § 15
Overordnet evakueringsplan	NY	X				Teknisk etat	Ny plan vedtatt våren 2020.
Interkommunal kystsoneplan	1992/NY		X			Teknisk etat	Vedtatt plan fra 92 gjelder kun for Øksnes' kystområder. Ny plan er interkommunal for 6 Vesterålskommuner, er

							påbegynt og forventes vedtatt i 2021.
Hovedplan VA	2018			X		Teknisk etat v/driftsavdelinga	2018-2026. Handlingsdelen til planen revideres årlig dersom nye prosjekter må tas inn.
Handlingsdel			X	X	X		

4.2 Helse, sosial og omsorg

	Vedtatt år	2020	21	22	23	Ansvarlig	Kommentar
Smittevernplan 2019-2022	2019			X		Helse, sosial og omsorg	Revisjon i 2019.
Demensplan (temaplan)	2016		X			Helse, sosial og omsorg.	
Plan for helsemessig og sosial beredskap 2019-2020	2019			X		Helse, sosial og omsorg	Revidert i 2019
Boligsosial handlingsplan			X				
Beredskapsplan for psykososialt kriseteam 2016-2020	2016	X					
Helse og omsorgsmelding	2020		X				
Rehabiliteringsplan			X				
Plan for legetjenesten	NY		X				Utarbeides ila. 2020
Alkoholpolitisk handlingsplan	NY	X				Teknisk etat v/næringskontor	Utvidet revisjon av tidligere plan kalt «alkoholpolitisk bevillingsreglement».
Interkommunal plan for vold i nære relasjoner	NY	X					

4.3 Teknisk enhet

	Vedtatt år	2020	21	22	23	Ansvarlig	Kommentar
Landbruksplan	2016			X		Teknisk enhet v/landbruk	
Strategisk plan for Lofoten og	2020	X				Teknisk enhet	

Vesterålen 2020-2023. Nærings – og miljøvirke-midlene i landbruket							
Energi og klimaplan	2010		X			Teknisk enhet	Gjeldende plan er felles for Bø og Øksnes kommuner
Miljøplan med arealregnskap	NY			X		Teknisk enhet	Vedtatt av plan i 2022.
Trafikksikkerhetsplan 2020-2024	2020	X				Teknisk enhet.	Revideres 2024.
Brannordning, ROS-analyse			X			Teknisk enhet	Planen ble revidert i 2013.
Strategiplan for Nyksund/Opplandet	NY		X			Teknisk enhet	

4.3.1 Reguleringsplaner

	Vedtatt år	2020	21	22	23	Ansvarlig	Kommentar
Skåltofta			X			Teknisk enhet	
Sentrum 5.1			X			Teknisk enhet	
Reguleringsendring Elvelund			X			Teknisk enhet	
Reguleringsendring Nyksund					X	Teknisk enhet	
Reguleringsendring Opplandet					X	Teknisk enhet	
Reguleringsendring skolekvartalet			X			Teknisk enhet	
Nye kommunale boligområder			X	X	X	Teknisk enhet	I henhold til ny kommuneplanens arealdel
Nye kommunale næringsområder				X	X	Teknisk enhet	I henhold til ny kommuneplanens arealdel
Gjennomgang av kommunale planer		X	X	X	X	Teknisk enhet	Fortløpende.

4.4. Skole og barnehage

	Vedtatt år	2020	21	22	23	Ansvarlig	Kommentar
Oppvekstmelding			X			Kommunalsjef	Tverrsektoriell, videreføring av kommuneplanens samfunnsdel
Kvalitetsplan for Øksnesskolen				X		Kommunalsjef	Nyutvikling
Kvalitetsplan for barnehager				X		Kommunalsjef	
Revisjon beredskapsplaner for skole og barnehage	2010-2019		X			Kommunalsjef, rektorer og styrere	Ulike planer på ulike enheter samkjøres.

Kompetanse – og rekrutteringsplan for pedagogiske virksomheter			X			Kommunalsjef	Samkjøres tverrsektoriell kompetanseplan med
---	--	--	---	--	--	--------------	--

4.5. Kultur, voksenopplæring og flyktningetjenesten.

	Vedtatt år	2020	21	22	23	Ansvarlig	Kommentar
Kommunedelplan: kultur og fritid	2017			X		Enhetsleder kultur	
Kommunedelplan: Kulturminner i Øksnes	2017-2020		X			Enhetsleder Kultur	
Kommunedelplan for fysisk aktivitet og natur-opplevelser i Øksnes kommune	2017-2020		X			Enhetsleder Kultur	
Plan for integrering og voksenopplæring			X			Enhetsleder VO/FLY	
Virksomhetsplan	Årlig	X	X	X	X	Kulturskolesektor	
Den kulturelle skolesekken (DKS)	2020-2024						Revisjon i 2024
Plan for å ivareta samisk historie, stedsnavn og kulturminner					X	Enhetsleder Kultur	

4.6 Folkehelse

	Vedtatt år	2020	21	22	23	Ansvarlig	Kommentar
Tiltaksoversikt forebyggende tiltak rus og vold/overgrep	2020	X				Folkehelse-koordinator	
Kunnskapsgrunnlaget -Oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i Øksnes	20	X	X	X	X	Folkehelse-koordinator	
Melding om forebyggende helsearbeid for barn og unge	2020	X	X			Folkehelse-koordinator	